

**ПАРТНЕРСТВО
ЗА СИЛЬНУ УКРАЇНУ**

Електронна Республіка
громадська організація

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

МАРІЯ ПОРЧУК, експертка з економічного розвитку громад, менторка проєкту "Міжнародна співпраця громад", Cities4Cities.

ОЛЕНА ХОМЕНКО, координаторка напрямку з економічного розвитку громад та діяльності ОМС проєкту "Розбудова економічної стійкості громад прифронтових та прикордонних територій"

Коли громади єднаються - народжується сила, що здатна змінити майбутнє!

Базовий документ: **Закон України**

«Про співробітництво територіальних громад» (2014)

Основні зміни

- Закон № 2849-ІХ від 13.12.2022
- Закон № 2867-ІХ від 12.01.2023
- Закон № 4196-ІХ від 09.01.2025
- Закон № 4425-ІХ від 13.05.2025

НОВОВВЕДЕННЯ

Суб'єкти та договори — уточнено визначення, можливе поєднання кількох форм

Кризові умови — визначено особливості співробітництва під час воєнного чи надзвичайного стану

Припинення — деталізовано підстави завершення співробітництва

Агломерація — запроваджено нову форму співробітництва

Консультації — голови громад забезпечують публічні обговорення пропозицій

Моніторинг — уточнено порядок здійснення.

Ініціювання — порядок залежить від ініціатора

Комісія — обов'язкова відеофіксація засідань, зберігання та оприлюднення записів.

Рішення рад — приєднання громади ухвалюється лише на пленарних засіданнях

ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ. Стаття 1. Частина 2

Співробітництво територіальних громад (далі - співробітництво) - відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень.

ПРИНЦИПИ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 2

Законність

усі дії відповідають Конституції та законам України

Добровільність

громади самі вирішують, чи брати участь у співробітництві

Взаємна вигода

кожна сторона отримує користь від спільних проєктів

Прозорість та відкритість

рішення та процеси доступні для громадськості

Взаємна відповідальність

сторони несуть спільну відповідальність за результати співробітництва

Рівноправність учасників

усі громади мають однакові права й можливості

ОСНОВНІ ФОРМИ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 4.

Делегування завдань - громада передає іншій організації бізнес-інкубатора чи центрів підтримки підприємців.

Спільні проєкти — кілька громад разом створюють індустріальний парк або бізнес-хаб для стартапів.

Спільний орган управління — утворення ради з розвитку підприємництва чи спільного офісу залучення інвестицій.

Створення спільних установ — заснування агенції регіонального розвитку або комунального бізнес-центру.

Спільне фінансування — громади спільно утримують торгово-логістичний центр чи навчальний заклад для підприємців.

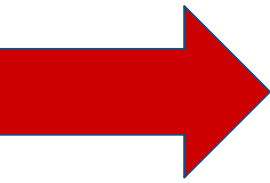
Агломерація — об'єднання міста та навколишніх громад для створення спільного бізнес-кластеру чи індустріальної зони.

ІНІЦІУВАННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 5.

Ініціатори: голова громади, депутати, жителі (місцева ініціатива).

Пропозиція: готується ініціатором, містить мету, обґрунтування, сферу, форму, фінансові результати, інші умови.

Рішення ради: ухвалюється після висновків виконавчих органів.

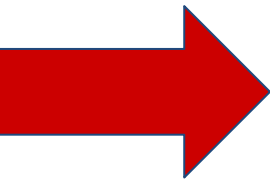
Наслідок: згода ради → переговори та створення комісії.

ПЕРЕГОВОРИ ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО. Стаття 6.

Пропозиція: голова громади надсилає іншим громадам.

Комісія: формується з представників усіх громад.

60 днів: вивчення пропозиції, оцінка виконавчими органами, публічні консультації.

Рішення ради: згода → делегування представників до комісії; відмова → припинення участі.

РОБОТА КОМІСІЇ. Стаття 7.

Склад - рівна кількість представників усіх громад.

Головування - по чергово представники різних громад.

Прозорість — відеозапис кожного засідання, зберігання ≥ 5 років.

Форма роботи - засідання очні або дистанційні.

Основне завдання - підготовка проекту договору протягом 60 днів.

Доступність — протоколи й записи публікуються на сайтах громад протягом 5 днів.

Порядок проведення дистанційного засідання визначається відповідною комісією.

Рішення - ухвалюються більшістю голосів.
Відеозапис - частина протоколу.

Припинення діяльності - з моменту набрання чинності договором

СХВАЛЕННЯ ДОГОВОРУ СПІВРОБІТНИЦТВА. Стаття 8.

15 днів — голови громад подають проєкт договору на розгляд ради.

30 днів — ради приймають рішення про схвалення або відмову.

Укладання договору — письмова форма після схвалення радою.

Альтернатива — у разі відмови одного учасника комісія готує новий проєкт.

ОСОБЛИВОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА У КРИЗОВИХ УМОВАХ. Стаття 8⁻¹.

**Підтримка сектору
безпеки та оборони**

**Ліквідація наслідків
збройної агресії**

**Ліквідація наслідків
НС**

ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ + 6 МІСЯЦІВ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ

**Забезпечення реабілітації та
підтримки ветеранів війни,
Захисників та Захисниць
України**

**Забезпечення підтримки
сімей Захисників та
Захисниць України**

**Забезпечення прав і
свобод внутрішньо
переміщених осіб**

ДОГОВІР ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО. Стаття 9.

Предмет договору — визначається обраною формою співробітництва (можливе поєднання кількох форм)

Набирає чинності: через 10 днів після укладення, якщо не встановлено інший строк

Звітність — одна рада визначається за подання звітів про виконання договору центральному органу виконавчої влади

Продовження строку — для досягнення цілей співробітництва дія договору може бути продовжена без публічних консультацій

ДОГОВІР ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО. Стаття 9.

Примірники: кожен суб'єкт отримує один; додатковий - до реєстру (не пізніше 5-го робочого дня)

Примірна форма договору про співробітництво затверджується центральним органом виконавчої влади

<https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/prymirni-formy-dohovoriv-pro-spivrobotnytstvo-terytorialnykh-hromad-ta-dodatkovykh-dohovoriv-pro-pryiednannia-do-spivrobotnytstva>

ПРИЄДНАННЯ ДО СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 9-1. Ініціювання приєднання:

- Громада, що приєднується, проводить переговори, консультації та готує проект договору.
- Процедура - за статтями 5-8 Закону.

Стаття 9-2. Додатковий договір:

- Укладається для **офіційного приєднання** нової громади до чинного співробітництва.
- Реєструється у **центральному органі** разом з основним договором.

<https://mindev.gov.ua/diialnist/rozvytok-mistsevoho-samovriaduvannia/prymirni-formy-dohovoriv-pro-spivrobitnytstvo-terytorialnykh-hromad-ta-dodatkovykh-dohovoriv-pro-pryiednannia-do-spivrobitnytstva>

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ТА ВИГОДИ

Оптимізація витрат

Інвестиційна привабливість

Спільні соціально - економічні проєкти

Підвищення конкурентоспроможності регіону.

Міжмуніципальна співпраця та партнерство

Кращі практики розвитку громад

СПІВРОБІТНИЦТВО vs ПАРТНЕРСТВО

Співробітництво (Cooperation)

Формалізований механізм: Юридично закріплений процес об'єднання ресурсів громад для вирішення спільних завдань на основі Закону України.

Це "жорстка" форма взаємодії з конкретними бюджетними зобов'язаннями та реєстрацією договору

Партнерство (Partnership)

Стратегічний намір: Більш широке та гнучке поняття, що охоплює неформальну взаємодію, обмін досвідом, мережування та "м'які" проекти.

Часто виступає фундаментом, на якому згодом будується офіційне співробітництво.

КОЛИ ПАРТНЕРСТВО МАЄ СТАТИ СПІВРОБІТНИЦТВОМ

ПАРТНЕРСТВА ВЖЕ НЕДОСТАТНЬО, КОЛИ:

- з'являються **спільні фінанси**
- потрібна **відповідальність сторін**
- планується залучення **інвестора або гранту**
- є потреба у **спільній інфраструктурі**
- виникає **постійна послуга для кількох громад**

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Критерій	Партнерство (М'яка форма)	Співробітництво (Юридична форма)
Правова основа	Меморандум про наміри, Договір про побратимство.	Договір згідно Закону України "Про співробітництво ТГ".
Фінанси	Добровільні внески, грантова підтримка.	Спільне фінансування з бюджетів, передача коштів.
Реєстрація	Не потребує реєстрації в Мінрегіоні.	Обов'язкова реєстрація в державному реєстрі.
Результат	Обмін досвідом, навчання, спільні заходи.	Спільне майно, КП, спільні послуги (сміття, вода).

Партнерство - це про відносини, співробітництво - це про інструмент і результат

30%

Економія витрат

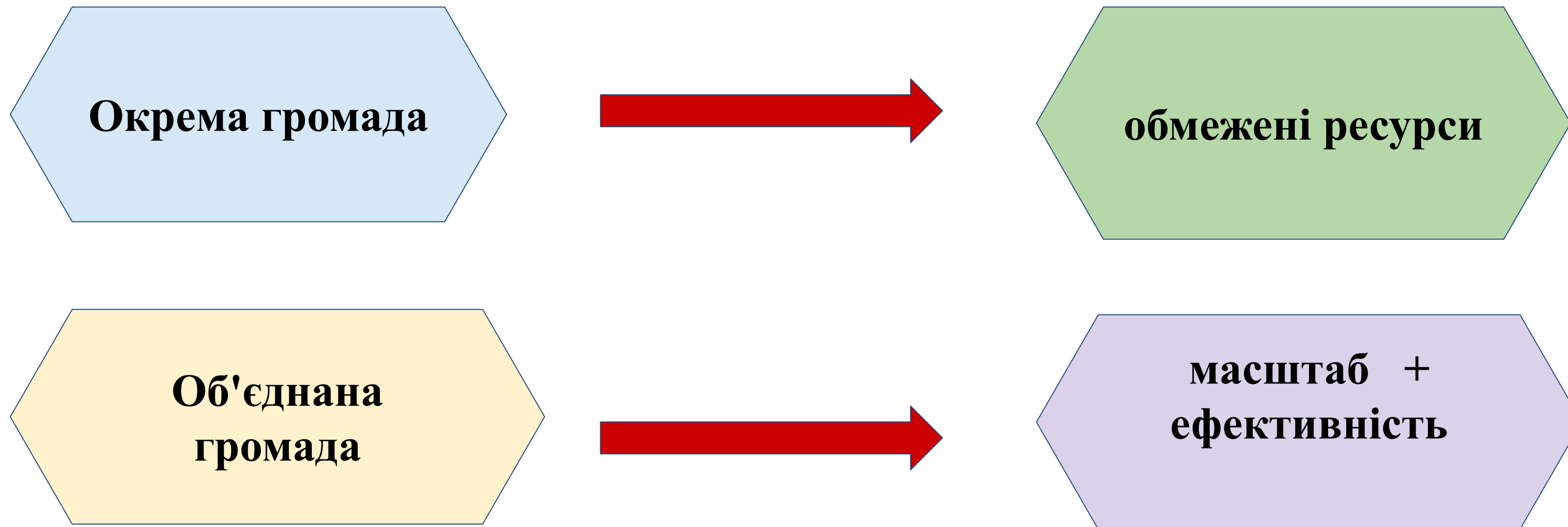
Середній показник зниження операційних витрат при спільній експлуатації техніки.

500+ успішних договорів зареєстровано.

80% проектів стосуються комунальної сфери.

2 рази частіше громади отримують гранти при спільних заявках.

ЧОМУ СПІВПРАЦЯ = ВИГОДА

ВИТРАТИ ↓

ЯКІСТЬ ПОСЛУГ ↑

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ↑

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО ПАРТНЕРСТВА

1. Визначте для чого вам потрібне партнерство

- загляньте в стратегію
- оберіть пріоритетні проєкти
- зрозумійте, що ви можете запропонувати як внесок в партнерство

2. Проаналізуйте можливості як програм, так і заяви урядів (Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Данія, Франція, Японія, Естонія, Італія)

3. Розвивайте відділ міжнародної співпраці

Фахівець з міжнародної співпраці

- знає англійську
- знає пріоритети громади
- вміє або вчиться грантрайтингу
- слідує за можливостями
- формує команду для підготовки проєкту (з різних фахівців громади)
- має сильні комунікативні навички

ЯК ПІДГОТУВАТИСЯ ДО ПАРТНЕРСТВА

4. Розробіть якісні промоційні матеріали

- про громаду
- про пріоритетний проект (діджитальні та паперові)

“Презентація в ліфті”

5. Беріть участь в міжнародних подіях та мережах

6. Подумайте, хто може стати вашими амбасадорами, залучайте різні середовища

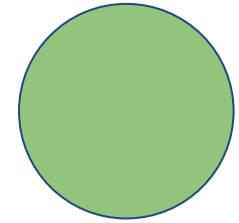
ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ ВАС ЦЕ -

**Залучити
додаткові
матеріальні
ресурси**

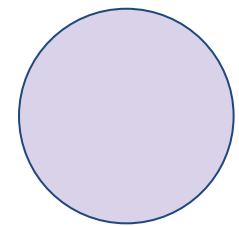
**Отримати
досвід**

**Залучити
певні групи
громадян
(молодь, літні
люди, ГО)**

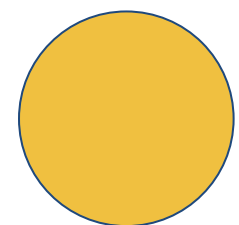
СФЕРИ В ЯКИХ СПІВРОБІТНИЦТВО БУДЕ КОРИСНИМ

зелені трансформації
(сміттєпереробка, модернізація очисних споруд, захист навколишнього середовища, декарбонізація, тощо)

мобільність

доступність

ЯКИЙ НАШ ДОСВІД МОЖЕ БУТИ КОРИСНИМ

безпека і стійкість

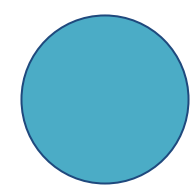
медицина

інновації

діджиталізація

онлайн освіта

послуги

Приклад Карлскога (Швеція) - Шепетівка (Україна)

Робота над розробкою муніципальних планів стійкості

ПРОГРАМИ ФІНАНСУВАННЯ ЄС ДЛЯ ГРОМАД

TAIEX

до €50,000

Технічна допомога та навчання

Хто може подати: ОМС, держоргани

INTERREG

до €2 млн

Транскордонне співробітництво

Хто може подати: Прикордонні громади

URBAST

€60,000—€750,000

Сталий міський розвиток

Хто може подати: Міські ОМС

Twinning

€1–5 млн

Інституційна розбудова

Хто може подати: Партнерства ОМС з ЄС

EU4Ukraine

€200 млн+

Відновлення та розвиток

Хто може подати: Усі громади України

Horizon EU

змінний

Інновації та дослідження

Хто може подати: ОМС + наукові партнери

МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ В РАМКАХ ПАРТНЕРСТВА

Різностороння співпраця

- кейс Вінниця - Кельце (Польща)
- Львів - Фрайбург (Німеччина)

Переосмислення громадського простору:

- кейс Чернівці — Кишинів (Молдова) — Мангайм (Німеччина)

Протипожежна охорона:

- кейс Літин, Вінницька область — Вольштин (Польща)

Розвиток індустріального парку за участю релокованого бізнесу:

- кейс Хотин, Чернівецька область і Ла-Мотт-Серволе (Франція)

МОЖЛИВІ НАПРЯМКИ СПІВПРАЦІ В РАМКАХ ПАРТНЕРСТВА

Спільні проєкти, орієнтовані на дітей і молодь

- Розвиток професійно-технічної освіти: кейс Тростянець, Сумська область, і Богухала (Польща)
- Літні табори для українських дітей: кейси підтримки з боку європейських міст-партнерів

Спільні проєкти в області культури

- кейс Володимира, Волинська область і Гміна Грубешув (Польща)
- кейс Дрогобич, Львівська область і Ліпик (Lipik, Хорватія)

Інше

- Кейси проєктів транскордонного співробітництва Новоселицької громади з побратимами Румунії та Молдови
- Пріоритет енергозбереження: кейс Миргород, Полтавська область — Анікщай (Литва)

КРАЩІ ПРАКТИКИ – УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ

ЛЬВІВ

Партнер: Фрайбург (Німеччина), Краків (Польща)

Сфера: Енергоефективність, туризм

✓ Реалізовано 14 спільних проєктів, залучено €3.2 млн грантів ЄС

ВІННИЦЯ

Партнер: Люблін (Польща), Оломоуць (Чехія)

Сфера: ЖКГ, цифровізація

✓ «Розумне місто» реалізовано за польським досвідом, 30% економія ресурсів

ПОЛТАВА

Партнер: Каунас (Литва), Тарту (Естонія)

Сфера: Освіта, молодіжна політика

✓ Спільна програма обміну для 200+ студентів щорічно

РИЗИКИ?

ЧИ

ВИКЛИКИ?